

(ATK) o górnej Mezopotamii, dr Ryszard Bulas (KUL) o klasztorach iryjskich, a dr hab. Bożena Wronikowska (KUL) o Istrii.

Niemniej istotną częścią programu były komunikaty, w których przedstawiono rezultaty tegorocznych kampanii wykopaliskowych: prof. dr Ilona Skupińska-Lovset (UŁ) wprowadziła słuchaczy w problematykę badań nad stanowiskiem archeologicznym na terenie identyfikowanym z biblijną Bethsaidą (Izrael), dr Tomasz Waliszewski (ATK) przedstawił najnowsze odkrycia polsko-libańsko-francuskiej Misji Archeologicznej na terenie bazyliki chrześcijańskiej w Shhim (Liban), a mgr Paweł Pawlak (UAM) – projekt badawczy kierowanej przez prof. Andrzeja Biernackiego ekspedycji Instytutu Historii Uniwersytetu Poznańskiego, która podjęła się eksploracji okolic Chersonesu (Ukraina). Mieliśmy także możliwość podziwiać malowidła odsłonięte na ścianach kościoła Starej Dongoli (Sudan), które pokazał dr Stefan Jakobielski. Interesującym uzupełnieniem obrad był zrealizowany i przedstawiony przez ks. prof. dra hab. Henryka Pietrasa SJ film o zabytkach (głównie wczesnochrześcijańskich), jakie na terenie dzisiejszej Turcji zwiedzali uczestnicy wyprawy naukowej zorganizowanej w ubiegłym roku przez Komisję Bizantynistyczną PAN.

Uczestnicy sympozjum (oprócz prelegentów obecni byli m.in. prof. Zsolt Kiss, dr Ida Ryl-Prejbisz i dr Małgorzata Martens-Czarnecka z Zakładu Archeologii Śródziemnomorskiej PAN, dr Violetta Rączewska z Ośrodka Badań nad Tradycją Antyczną, ks. dr Stanisław Longosz z Zakładu Badań nad Antykiem Chrześcijańskim KUL, a także księża: prof. dr hab. Marek Starowieyski i dr Naumowicz z Metropolitalnego Seminarium Duchownego w Warszawie oraz księża: dr hab. Jerzy Pałucki i dr Mariusz Szram z KUL) nie tylko zgodnie wyrażali zadowolenie z możliwości wysłuchania ciekawych wystąpień, ale także podkreślali znaczenie dyskusji w gronie znawców interesującej nas wszystkich epoki. Postanowiono zatem, że następne Sympozjum Kazimierskie odbędzie się w najbliższym możliwym terminie.

Bożena Iwaszkiewicz-Wronikowska

5. WRĘCZENIE KSIĘGI PAMIĄTKOWEJ KS. PROF. H. WÓJTOWICZOWI

W uznaniu zasług naukowo-dydaktycznych z okazji 70 rocznicy urodzin ks. prof. dra hab. Henryka Wójtowicza Wydział Historyczno-Filologiczny TNKUL razem z działającą w nim Komisją Badań nad Antykiem Chrześcijańskim i Sekcją Filologii Klasycznej KUL zorganizowały 19 lutego 1998 roku w gmachu uniwersyteckim (sala 110) uroczystą sesję naukową, podczas której wręczono mu Księgę Pamiątkową. Sesję poprzedziła specjalna popołudniowa Msza św. koncelebrowana (21 księży koncelebrujących) w kościele academic-

kim pod przewodnictwem dziekana Wydziału Nauk Humanistycznych ks. prof. dra hab. Remigiusza Popowskiego, który też wygłosił okolicznościową homilię. Samą sesję, która zgromadziła ponad 70 – kolegów, przyjaciół, znajomych i uczniów zebranych przed siedzącym na ozdobnym tronie w prałackim stroju Jubilacie, rozpoczęto od prelekcji pt. *Biblioteka z Nag Hammadi jako zbiór utworów literackich* (jej tekst zob. wyżej) ks. prof. dra hab. Wincentego Myszora (ATK), zaproszonego przez Komisję Badań nad Antykiem Chrześcijańskim. Po prelekcji i kilku głosach dyskusji nastąpiła ceremonia wręczenia Jubilatowi Księgi Pamiątkowej, którą stanowił trzeci zeszyt 44 tomu „Roczników Humanistycznych”, zatytułowany: *Non in sermone, sed in virtute*, zawierający 21 przyczynków naukowych, poprzedzonych curriculum vitae i wykazem publikacji Jubilata (ss. 328), z dołączoną pod zdjęciem przed kartą tytułową dedykacją: *Reverendissimo Domino Domino Praelato Henrico Wójtowicz, Catholicae Almae Matris Lublinensis Professori, Societatis Litterarum huiusce Athenaei Socio ordinario, Societatis Polonorum Philologae Sodali, Viro optimo laboriosissimoque de investigandis auctorum Graecorum et Romanorum doctrinis bene merenti, iuvenibus educandis multos per annos sincero animo dedito, hoc volumen gratissimo corde sacrum esse voluerunt amici, sodales, discipuli*. Poprzedziła ją wygłoszona przez przewodniczącego Wydziału Historyczno-Filologicznego TNKUL ks. prof. dra hab. Augustyna Eckmanna laudacja, przypominająca życie oraz działalność i zasługi naukowe Jubilata. Wręczenia Księgi Pamiątkowej dokonali dziekani Wydziału Nauk Humanistycznych – ks. prof. dr hab. Remigiusz Popowski i p. prof. dr hab. Stanisław Olczak oraz prorektor KUL – p. prof. dr hab. Stanisław Kiczuk, który też złożył Jubilatowi krótkie życzenia oraz podziękowanie za długoletnią pracę na Uczelni i gratulacje. Po wręczeniu kwiatów i chóralnym odśpiewaniu *Plurimos annos*, rozpoczęło się składanie życzeń i gratulacji przez przedstawicieli różnych instytucji naukowych. Najpierw złożył je kierownik Międzywydziałowego Zakładu Badań nad Antykiem Chrześcijańskim i redaktor naczelny „Vox Patrum” – ks. dr Stanisław Longosz, który powiedział:

„Drogi Księżo Profesorze, Dostojny Jubilacie! Wśród tylu różnorodnych życzeń, które dziś padają lub jeszcze padną pod Twoim adresem głównie ze strony filologów, nie może również zabraknąć słowa ze strony antyku chrześcijańskiego, któremu także poświęciłeś znaczną część swego naukowego i dydaktycznego życia. To właśnie słowo chciałbym teraz rzec w imieniu trzech instytucji naszej Uczelni: w imieniu Międzywydziałowego Zakładu Badań nad Antykiem Chrześcijańskim, w imieniu redakcji „Vox Patrum”, i w imieniu Komisji Badań nad Antykiem Chrześcijańskim, których Ty również jesteś częścią.

Ze swego wykształcenia jesteś filologiem homerologiem, jak o tym świadczą Twoje pierwsze prace dyplomowe, ale gdzieś od 15 lat zainteresowałeś się także literaturą wczesnochrześcijańską. Nie zdradziłeś bynajmniej Homera ani literatury klasycznej, o czym raz po raz świadczą Twoje publikacje, ale świadom faktu, że jesteś kapłanem oraz pracownikiem naukowym kościelnej Uczelni, poczułeś się

niejako zobowiązany do zajęcia się również antykiem chrześcijańskim. Owocem Twoich zainteresowań naukowych w tej dziedzinie są dwie książki (*Antologia modlitwy patrystycznej. Modlitwy i rozmyślania łacińskich Ojców Kościoła*, Sandomierz 1971 i *Studia nad Nonnosem*, Lublin 1980) oraz ponad 30 mniejszych publikacji, głównie artykułów i przekładów; owocem zaś Twojej działalności dydaktycznej, jest jedna rozprawa doktorska i 15 prac magisterskich pisanych pod Twoim kierunkiem, a także kilka całorocznych wykładów monograficznych poświęconych wybranym zagadnieniom z literatury wczesnochrześcijańskiej. Trzeba jeszcze do nich dorzucić szereg naukowych lub popularno-naukowych prelekcji, referatów lub wystąpień, popularyzujących tematykę wczesnochrześcijańską na ogólnopolskich sympozjach naukowych, zebraniach KIKu, a nawet spotkaniach wojskowych w Dęblinie. Dziś w imieniu wspomnianych wyżej instytucji, powołanych do propagowania treści starożytnego chrześcijaństwa, chciałbym Ci za to serdecznie podziękować.

Dziękuję więc za tak wspaniałą współpracę z Zakładem Antyku Chrześcijańskiego, do którego tak często przychodzisz, gdzie informujemy się wzajemnie o nowościach patrystycznych, ustalamy niekiedy tematy prac magisterskich czy dyplomowych, konstatujemy, co wartoby opracować lub przełożyć z literatury wczesnochrześcijańskiej; dziękuję Ci za przyjęte i wygłoszone referaty na organizowanych przez nasz Zakład ogólnopolskich dorocznych sympozjach: to głównie dzięki Tobie układa się tak dobrze współpraca z Sekcją Filologii Klasycznej KUL.

Dziękuję Ci za współpracę z redakcją „Vox Patrum”, będąc od początku członkiem jej Rady Naukowej i wielkim sympatykiem naszego periodyku; dziękuję za wszystkie rady i uwagi co do jego wydawania. Odwdzięczamy się za to publikując sprawozdania z dorocznych spotkań Sekcji Filologicznej przy Komisji Episkopatu d/s Nauki Katolickiej, której od lat jesteś prezesem.

Dziękuję za współpracę z Komisją Badań nad Antykiem Chrześcijańskim przy Towarzystwie Naukowym KUL, powołaną ongiś za staraniem p. prof. Leokadii Małunowiczówny. Gdy z powodu jej niedziałania chciano ją zlikwidować, wbrew nadziei uratowaliśmy ją, zreorganizowali, a Ty zgodziłeś się być jej prezesem. Od dwóch lat organizuje ona comiesięczne spotkania naukowe, którym przewodniczysz, tak że należy ponoć do najlepiej pracujących komisji w ramach Towarzystwa Naukowego KUL.

Kończąc słowa mojego podziękowania, pragnę Ci, Dostojny Jubilacie, życzyć dużo zdrowia i sił oraz dalszych sukcesów naukowych, głównie w dziedzinie antyku chrześcijańskiego, bo tego oczekują od nas inne ośrodki akademickie, gdyż mamy doskonały warsztat, komplet wczesnochrześcijańskich źródeł i najnowszą literaturę patrystyczną, czego one nie mają i nam ich zazdroszczą. Obok wykańczanego tłumaczenia przyrodniczych pism Teofrasta, oczekujemy od Ciebie przygotowywanego pierwszego polskiego przekładu dzieł Seduliusza, a potem Juwenkusa i innych epików wczesnochrześcijańskich. Także wtedy, gdy kiedyś przejdziesz na emeryturę, pragniemy, byś z nami nadal współpracował, ubogacał nas swoim doświadczeniem i pozostał ważnym filarem naszego lubelskiego centrum badań nad antykiem chrześcijańskim”.

Potem wystąpił p. dr Henryk Kowalski, który w imieniu Katedry i Zakładu Historii Starożytnej UMCS oraz 5 obecnych na tej sesji ich przedstawicieli,

złożył Jubilatowi podziękowanie i gratulacje dołączając następującą łacińską dedykację: *Doctissimo Viro et Püissimo Sacerdoti Henrico Wójtowicz, Universitatis Catholicae Lublinensis Professore illustrissimo, theologiae et philosophiae Doctori, philologorum Polonorum Principi, qui studia Nonniana et Seduliana ex diuturno languore suscitavit, et operibus suis in historia philologiae Classicae apud Polonos et gentes externas partem magnam tenuit, et qui per longum temporis spatium de rebus scholasticis bene meritus est, incomparabili praeceptorum suorum Patrono, Septuagenario, verba pietatis, prompto paratoque animo, memores et grati amici et discipuli, in vicinia res gestas antiquorum describentes, dedicant: prof. dr hab. Lesław Morawiecki, dr Henryk Kowalski, dr Elżbieta Woźniak, dr Dariusz Słapek, mgr Stanisław Ducin, mgr Ireneusz Łuć, mgr Krzysztof Wroński, mgr Marcin Śmietanka.* Kolejne życzenia składali: p. prof. dr hab. Marian Szarmach w imieniu Filologii Klasycznej Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu; ks. prof. dr hab. Franciszek Drączkowski w imieniu Katedr Patrologii Wydziału Teologicznego KUL oraz Sekcji Patrystycznej przy Komisji Episkopatu Polski d/s Nauki Katolickiej; p. prof. dr hab. Henryk Podbielski w imieniu Sekcji Filologii Klasycznej KUL, której Jubilat był wówczas kierownikiem i w imieniu lubelskiego oddziału Polskiego towarzystwa Filologicznego; ks. prof. dr hab. Wincenty Myszor w imieniu Katedr Patrologii ATK; wreszcie na zakończenie sam przewodniczący Towarzystwa Naukowego KUL – p. prof. dr hab. Stefan Sawicki. Po odczytaniu kilku nadesłanych telegramów gratulacyjnych wystąpił sam Jubilat, wygłaszając po łacinie następującą mowę dziękczynną:

- Magnificentissime Rector Catholicae Universitatis Lublinensis, Almae Matris nostrae [Stanislaus Kiczuk]!
- Clarissime Societatis Scientiarum Catholicae Universitatis Lublinensis Praeses [Stephanus Sawicki]!
- Reverendissime Facultatis Humanarum Litterarum Decane [Remigius Popowski]!
- Benevolentissime Societatis Philologiae Polonorum – circuli Lublinensis Praeses [Henricus Podbielski]!
- Carissimi antiquitatis Christianae Cultores, qui de Universitate Mariae Curie-Skłodowska huc libenter venistis [Henricus Kowalski, Dariusz Słapek, Elisabeth Woźniak, Ireneus Łuć, Christophorus Wroński]!
- Fidelissime Amice de Universitate Copernicana [Marianus Szarmach]!
- Eruditissime praelectionis hodiernae Auctor [Vincentius Myszor]!
- Diligentissime Moderator Instituti, quod ad antiquitatem Christianam in Catholica Universitate Lublinensi investigandam attinet, ac simul Benignissime Scriba Commissionis, quae ad res antiquitatis Christianae in Facultate Historico-Filologa Societatis Scientiarum in Catholica Universitate Lublinensi explorandas pertinet [Stanislaus Longosz]!
- Reverendissimi cathedrarum patristicarum in Facultate Theologica Catholicae Universitatis Lublinensis Moderatores [Franciscus Drączkowski, Georgius

Pałucki] et Praestantissime Praeses Sectionis Patristicae in Commissione Episcopali [Georgius Pałucki]!

– Praeclarissimi cathedrarum in Sectione Philologiae Classicae Moderatores [Christina Stawecka, Augustinus Eckmann, Henricus Podbielski, Robertus Chodkowski, Remigius Popowski]!

– Illustrissimi Viri, Reverendissimi Domini ac Domini, Honestissimae Mulieres, Prudentissimae Virgines!

– Carissimi in sacerdotio Christi Confratres nec non Venerabiles Parochi et Canonici de oppido Pionki [Stanislaus Bujnowski, Leo Czerviński]!

– Carissime quoque Amice de oppido Starachowice [Vladislaus Pokrywka]!

– Honestissimi Hospites!

– Et Tu quidem huius libri memorialis optime Redactor, vir facundiae et laudationis singularis, Reverendissime Augustine [Eckmann]!

– Jucundissimi Juvenes! Ingeniosissimi Pueri! Pulcherrimae Puellae! Optimi Audientes!

Deo Optimo Maximo pro omnibus beneficiis et honestissimis hominibus pro benignitate gratias agere velim. Septuagesimum iam fere annum ago et quam ob rem venit mihi in mentem Psalmus nonagesimus (9-12) de vitae brevitate ac miseria:

«anni nostri sicut aranea meditabuntur:
dies annorum nostrorum in ipsis septuaginta anni.
Si autem in potentatibus octoginta anni,
et amplius eorum labor et dolor,
quoniam supervenit mansuetudo, et
corripiemur. Dinumerare?
Dexteram tuam sic notam fac,
et eruditos corde in sapientia.»

Latinis litteris erudiendus traditus sum olim optimis praeceptoribus, primum quidem Sigismundo Białkowski tempore belli, postea autem tribus aliis magistris in oppido Pionki (Privatum Gymnasium et Lyceum Consociacionis Parentum, quod in hac forma anno millesimo nongentesimo quadragésimo octavo a communistis sublatum est), deinde tamen Sandomiriae Jacobo Świerzowie (in Coeducativo Gymnasio et Lyceo) et reverendissimo Iuliano Jarzyna (in Maiore Seminario Sacro), qui Thaddaei Sinko discipuli fuerant, denique vero Lublini in Sectione Philologiae Classicae Mariano Nagnajewicz, Iosepho Kuranc, Leocadiae Małunowiczówna, Stanisłao Łoś, Christinae Stawecka, Christinae Zarzycka-Stańczak.

Pro eruditione mea in litteris Graecis grates singulares referre velim: primum reverendissimo Stanisłao Legięć in Maiore Seminario Sacro Sandomiriensi, deinde in Catholica Universitate Lublinensi Iosepho Kuranc, Ianinae Niemirska-Płiszczyńska, Leocadiae Małunowiczówna, Stanisłao Łoś, Eduardo Zwolski, Sophiae Abramowiczówna, Mariano Plezia, Victori Steffen, Christinae Stawecka, Annae-Mariae Komornicka, Annae Świderkówna, Georgio Łanowski, qui doctor honoris causa Universitatis Mickiewiczianae nuper creatus est.

Ioannes Cantius Lorek, Episcopus Sandomiriensis, qui anno millesimo nongentesimo quinquagesimo tertio me ordinavit et anno millesimo nongentesimo quinquagesimo quinto in Catholicam Universitatem misit, ut non Latinas solum

et Graecas litteras, sed etiam variarum scientiarum cognitionem haberem, aliquando Homerum mihi recitavit:

τέκνον, τί κλαίεις; τί δέ σε φρένας ἴκετο πένθος;
ἔξαύδα, μή δεῦθε νόω, ἵνα εἶδομεν ἄμφω

(*Ilias* I 362-363)

et rogavit, cuius hi versus essent. „Thetidis, matris Achillis” – respondi. – „Recte tu quidem” – dixit Episcopus, qui nobis praecipiebat, ut Latine loqueremur et linguam Graecam notam faceremus. Qui Episcopus linguas classicas ardentem amabat et quam ob rem in memoria nostra sit semper gratiosa nec non maneat pulcherrimum exemplum, quod ingeniosos et diligentes studentes Catholicae Universitatis Lublinensis trahere potest et debet.

In Catholica Universitate Lublinensi quadraginta tres anni mihi iam elapsi sunt. Hoc tempus haud dubie longum est. Pro universis igitur beneficiis hic vario atque diverso modo acceptis summas gratias ago Deo Optimo Maximo et honestissimis hominibus, praesertim Reverendissimo Redactori huius libri memorialis et omnibus, quorum commentationes in eodem libro inveniuntur (P.T. K. Narecki, A. Swoboda, R. Chodkowski, J. Lewandowicz, H. Podbielski, K. Zarzycka-Stańczak, A.M. Komornicka, M. Szarmach, R. Popowski, M. Babiński, M. Kozera, J. Wojtczak, N. Widok, L. Nieścior, A. Eckmann, K. Obrycki, J. Grzywaczewski, S. Longosz, K. Stawecka, A. Stępniewska, J. Starnawski), et eis, qui vota sua pulcherrimis verbis mihi hodie expresserunt, amplissimae societati Universitatis nostrae catholicae, Magnificentissimo Rectori, optimis praeceptoribus, carissimis et iucundissimis iuvenibus nostris. Omnibus vobis hic congregatis pro praesentia vestra et adventu ex animo gratias maximas ago! Gaudeamus igitur et iubilemus!

«Omnipotens aeternae Deus, spes unica mundi,
Pande salutarem paucos quae ducit in urbem!»

Sedulius, *Paschale carmen* I 60 i 79.

Nunc autem vos ad cenam invito!

Po wygłoszeniu mowy dziękczynnej zakończono sesję, Jubilat zaś zaprosił wszystkich na uroczystą kolację do stołówki akademickiej. Podczas składanych tam kolejnych osobistych życzeń i gratulacji recytowano również następujący werset:

Vivat Henricus doctissimus,
Atque maxime vivat honoratus,
Dictando cuius sicut scimus
Alter est quoque scriptus doctoratus.

Ks. Stanisław Longosz